

MAGYAR LAPOK

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának
BUDAPEST VIII.

XIII. évfolyam, 210 (3656) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Kolozsvár hangja

Tanulságosnak találjuk lekötött Véghe Józsefnek, a kiváló erdélyi közírónak az Ellenzék szeptember 16-iki számában megjelent vezércikkét, mert megrázó képet nyújt a nehéz órákat élő Kolozsvár lakosságának közhangulatáról és megszívlelést érdemlő hitvallást tesz a magyar öröhelyeken való kitartás nagy kötelessége mellett.

Barangolunk az ősi városban, amely a világ közvéleménye előtt Erdélyt szimbolizálja. Tekintetünkkel végigsimogatjuk minden egyes házát, minden egyes utcakövét. Elnéptelenedtek az utcák. Befejződött a távozók költözködése, megtörtént az önmagunkkal való számolás. — Azok, akik ittmaradtunk, fejkészültünk arra, hogy még nehezebb napokra virradunk. Nem bánjuk az elhatározásunkat. Pedig pillanatról-pillanatra jobban érezzük, hogy a háboru itt tombol közvetlen közelségünkben. Váratlan légitámadás érte tegnap a várost. Halottai és sebesültjei voltak a támadásnak, akiket fájdalommal megkönyveztünk, de mégsem költözött rémület a szívünkbe és nem akarjuk itthagyni az ősi erdélyi földet. Ha felhallszuk a szirénák bugása, fegyelmelzetten lemegyünk az óróhelyre és bízunk az isteni gondviselésben. Szármoltunk azzal, hogy mindannyian Isten kezében vagyunk. Ha a végzet úgy hozza, hogy az életünket kell feláldoznunk, azzal a nyugodt érzéssel fogunk meghalni, hogy leheltünk erdélyi földön szállott az ég felé. Megszámláltunk... Bizony, vannak nagyon sokan, akik megmaradtunk a sorsközösségben, kimondhatatlan szeretettel, megbecsüléssel és ragaszkodással érznek egymás iránt.

Eszünkbe jut, hogy mennyit beszélünk és irtunk „az egységes nemzetlélek” megvalósulásáról. Ez az idő, amikor csakugyan megvalósult az egységes nemzetlélek. Az itthonmaradottak között nincs társadalmi, vallási különbség, nem él gyűlölködés a szívünkben senki iránt, mert Erdély szeretetében mindannyian egyek vagyunk és egyek akarunk maradni. Nem hősi pózból tesszük ezt, hiszen azok, akik itthonmaradtak, sohasem jelentkeztek két könyökkel furakodva azokon a fórumokon, ahol az érdemeket jutalmazták. Nem is fogadkoztak fényes közebedeken, vagy ünnepi szónoklatok közben az erdélyi föld iránti hűségéről. Ahogy a Mátyás-szobor előtt megállunk, önkéntelenül is felelevenedik az emlékeztetőnkben, hogy négy esztendő alatt hány ünnepség zajlott az igazságos király monumentális emlékművére. Erdemes lett volna feljegyezni, ha lett volna ideje és kedve rá valakinek. Hány ünnepi szónok tett hitvallást a lelkesedni tudó tömegek előtt arról, hogy szívének utolsó dobbanásáig kitart Erdély és az erdélyi condolat mellett! Milyen megdöbbenően szomorú és groteszk végzése a sorsnak, hogy ezeknek az ünnepi szónokoknak nyoma sincs már! Elfelejtették teljesíteni a nagy hangon tett ígéreteket és mi nem is akarjuk beváltani a könnyelműen kibocsátott erkölcsi váltót.

Ehelyett szétnéztünk azok között,

A szovjet ürügyet keres arra, hogy Törökországgal szemben felléphessen, írja Jalcsin képviselő

Erdély déli részén meghiusultak az ellenséges támadások

Hétfőn délelőtt és este is terrortámadás érte Budapestet s több vidéki várost

Megnyugvással vesszük tudomásul, hogy Dél-Erdélyben meghiusult a szovjet és román csapatok támadása, a magyar és német kötelek szivós ellenállása meghiusítja az ellenség előretörését. — Megnyugvással olvassuk hivatalos közlésben azt, hogy Székelyföld egyes részeinek kiürítése csupán ideiglenes jellegű és eljön az idő rövidesen, amikor a határvonalak lehetetlensége miatt ideiglenesen elvesztett területek visszaszereződnek.

A török kérdés, mint a hamu alatti parázs izzik és mind aktuálisabb lesz a szovjet balkáni előnyomulása kapcsán. Jalcsin képviselő a Taoia című lapban kifejezést ad Törökország súlyos aggályának a szovjet balkáni előretörésével szemben. Igyekezik rámutatni arra, hogy Törökország és a Szovjet Unió között baráti kapcsolatokat állanak fenn, kijelent azonban, hogy a szovjet sajtóban és moszkvai rádióban Törökországgal szemben használt hangneme arra enged következtetni, mintha a szovjet Törökország belügyeibe avatkozna be és török államférfiakat bírálta. Az a vájt szó mint ha a szovjet ürügyet keres arra, hogy Törökországgal szemben felléphessen.

A nyugati harcvezetés leginkább a hollandiai események vonják magukra a figyelmet. A Német Távirati Iroda katonai munkatársa a nyugati helyzettel kapcsolatban megállapítja, hogy már az angol-szász erők összefonásából világosan felismerhető volt, hogy az angol-amerikai

hadvezetés a nyugati arcvonal északi részén Antwerpen és Aachen között véli legelőnyösebbnek az áttörés megkísérlését. Angolszász csapatoknak Hollandiában történt földreszállása most már kétségtelen bizonyossággá változtatta át ezt a feltevést. A szövetségesek hadműveletének célja a nyugati erődítmények átkarolása és a brit szigetek számára veszélyes észak-tengeri partvidék birtokba vétele, továbbá a szövetséges gépesített erőknek a szinte tányérszerűen lapos hollandi síkságon való felvonultatása. Fegyelmelvéve a hadműveletek állását, különösen Antwerpen és Aachen térség-

ben, a németeknek számolni kellett a szövetségesek ilyen kísérletével és minden jel arra vall, hogy a német hadvezetés számított is erre. Nem kevesebb, mint 7 angol-amerikai harcsoport gyors és teljes kikapcsolása arra mutat, hogy a németek északi szárnyukat különösen megerősítették. Az északi jobbszárnyon álló német hadosztályoknak már napok óta megfigyelhető az erőösszevonása. Valószínű, hogy a német vezetés az északi tenger partjára támaszkodva, ezen a szárnyon valamit tervez. Lehetséges, hogy a szövetséges csapatok hollandiai partraszállása meggyorsítja ezt a kifejlődést.

Jelentések a terrortámadásokról

A MTI jelenti: Szeptember 18-án a délelőtti órákban erős ellenséges kötelékek repültek be délről az ország légterébe. Az ellenséges kötelékek a Duna-Tisza közén és a Dunántúl repülve, Budapest és egyes vidéki városok ellen terrortámadást hajtottak végre. Anyagi károk keletkeztek. A támadó gépek ellen légvédelmi tüzésünk hatásosan működött. Eddig

több gép lelovását jelentették.

A MTI jelenti: Folyó hó 18-án, a kora esti órákban északkelet és észak felől nagyobb ellenséges repülőkötelékek Budapest, valamint egyes vidéki városok ellen terrortámadásokat hajtottak végre. Anyagi károk keletkeztek. A támadó gépek közül 5 gépet éjjeli vadászaink, 5 gépet pedig a légvédelmi tüzéség lőtt le.

Felriasztották a finn képviselőket

Stockholm. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Svéd Távirati Iroda helsinki-i jelentése szerint kedden hajnalban felriasztották a finn országgyűlés képviselőit és reggel egynegyed 7-re

rendkívüli ülésre hívták egybe az országgyűlést. Az országgyűlés ülése másfélórát tartott. A finn főváros lapjait felhívták, hogy álljanak készen rendkívüli kiadás megjelentetésére. Ha a hivatalos közleményt kiadják.

akik ittmaradtunk. Mert Isten kezeimből és a sors végzéséből ilyenek is sokan vagyunk. Igaz, hogy nem kerülünk ki a „kedvezményezett” és „jogosítványok” sorából. A bécsi döntést nem használtuk fel könnyű vagyonszerzésre és nem vertük téglával a mellünket, hogy mennyit szenvedtünk a román impérium alatt, hogy ilyen címen munkanélkül selyos ezreket vágjunk zsebre havonta. Ittmaradtunk régi erdélyiek, akiknek ez a föld drágább karriernél és vagyonnál, akiknek ez a föld az életet jelenti. Itt maradtak a kisebbségi élet és a bécsi döntés óta eltelt négy esztendő politikai vezetői közül azok, akiknek nemcsak szólam, hanem hit és lélekből fakadó meggyőződés volt az erdélyiség. Helyén maradt a lelkipásztor és tanító, a magyar életnek ezek a végvári harcossai, névtelen hősei. Ittmaradtak a népiük között, amelynek soha olyan szüksége nem volt a vigasztalásra mint most. Ittmaradt a magyar kisember, az iparosok, kereskedők, kistiszt-

viselők, munkás serege. És minden tisztelőnk azoké az egyetemi professzoroké, akik úgy harcoltak, hogy a helyükön maradnak és biztosítani igyekeznek az erdélyi magyarság számára a magyar felszólaló oktatást. Nem mozdult helyéről a magyar föld dolgozó népe, a magyar gazda, aki együtt él és hal földjével. — Ezen az őszbe hajló reggelen, amikor sorainkat írjuk, hozzájuk száll a gondolatunk, mert nem csalatkoztunk bennük. És ittmaradt a magyar munkásság, mely a termelés folytonosságát és zavartalanosságát biztosítja. Sak nyomorúságban volt része, mert a háborus viszonyok nem tették lehetővé, hogy olyan megéltést biztosítsanak a számukra, amilyen joggal megilletné őket. Tudjuk, hogy ha a mindenkori kormányzatok nem lettek volna politikai küzdelmekkel elfoglaltak, talán a háboru folyamán is lehetett volna javítani a helyzetükön. Átérezzük, hogy sokszor gyülemlert fel bennük igazán az érzékenység, mégis meg vagyunk győződve arról, hogy a helytállás óráiban ugyanúgy keresik a létező és fennmara-

dáshoz vezető utat, mint mindannyian azok, akik ittmaradtunk, itt akarunk élni és itt akarunk meghalni. Magunkról nem beszélünk. A magyar sorsunk munkái közül nagyon kevesen távoztak el és azok, akik ittmaradtunk, kiadóhivatalt és nyomdai személynékekkel együtt, változatlan lelkiismeretességgel biztosítjuk a magyarság számára a hírszolgáltatás folytonosságát.

Ittmaradtunk öröhelyiek és szertörtetlenek az a német kötelek, amely egymáshoz kapcsol. A más nyelvekkel felé azzal a megértéssel fordulunk, amelyet mindig vallottunk: kezdeti szertörtetlen mindannyiunknak, akiknek egyformán házaja a szent erdélyi föld. Az a föld, melyhez egyforma szeretettel ragaszkodunk és könnybe borul a szemünk arra a gondolatára, hogy meztelen megpróbáltatáson megy át a határvonalak tomboló küzdelemben. Átdott ez a föld és állott legyőz a népel így érezzük ezt mindannyian. Itthonmaradtunk, akik sohasem fogjuk megbánni, hogy így cselekedtünk.

Torda mellett és a Marosnál visszavertük a szovjet és román támadásokat

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelentő: Magyar és német csapatok szeptember 17-én Dél-Erdélyben Torda mellett és a Marosnál visszaverték a szovjet és román csapatoknak páncélosokkal támogatott támadásait.

A délerdélyi harcokról berlini illetékes helyen annyit jelentettek ki, hogy a német és magyar csapatok minden nagyobb

támadást visszavertek. Ugyanúgy sikerrel maradtak az ellenséges erőszeszítések a keleti arcvonal északi szakaszán is, ahol a bolsevisták 9 gyalogos és 4 páncélos hadosztályt bevétve, Dorpat-szakaszra is kiterpesztették az offenzívát. Varsó térségében nem volt nagyobb harc, de itt is számítanak a harcok újabb fellángolásával.

és Aachen a Maastricht térségében nyilván átkaroló lökésekre készül a létfőnyosság Rajna- és Ruhrvidéki területek ellen. Az ellenséggel szemben való védekezés már messze a mögöttes országrészekben kezdődik. Itt ezekben a napokban száz-czrek előtt vetődik fel a jogosult kérdés: Kiürítés vagy megadás? Az érdekelt két csoportra oszlanak. Az egyik csoportban vannak azok, akiknek költözni, a másikban pedig azok, akiknek maradniok kell. Ebben az órában csak egy tendenciáról és egy feladatról lehet szó: kitartónak lenni. Mindenre vonatkozik a felszólítás, hogy támogassuk a katonákat, akik vérüket teszik kockára életükünk.

A Hollandiában földretett angol-szász ejtőernyősök elhárítására a németek támadást indítottak

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli:

Hollandiában az ellenség tegnap délelőzeten erős légitámadás után Aarnheim, Niemwelje és Eindhoven térségében ejtőernyős vadászokat és légi úton szállított csapatokat tett le a német arcvonal mögött. Erre az ellenségnek azért volt szüksége, mert a német csapatok súlyos ellenállása már napok óta feltartóztatta az ellenséget a Maas- és Schelde-csatorna mentén. A Maastrichtnál indított támadások is csak helyi sikert eredményeztek. Aachen és Stolber között visszazoritottuk az ellenséget. Hollandiában az ellenség azért indított támadást, hogy a német záróállást szétbörje és visszanyerje mozgási szabadságát. Több száz teher- és szállító vitorlázó közvetlenül a holland partoknál kapcsolódott ki. Az ellenséges ejtőernyős vadászok és légiúton szállított csapatok elhárítására támadást indítottunk és elreteszeltük egymástól a távolos leszállási helyeket és megakadályoztuk, hogy nagyobb zárt csoportokat alakítsanak. További ellenintézkedések kialakulóban vannak.

A Maas- és Schelde-csatornánál nagyobb erővel támadott az ellenség. Ezek a harcok még a ma reggeli órákban is folytatódtak. Ezzel egyidejűleg az ellenség újabb támadást kezdett Maastricht és Antwerpen szakaszán. Ezek a támadások lekötő jellegűek. Az angolok és amerikaiak veszteségei ezekben a harcokban rendkívül nagyok voltak.

A középbelga, luxemburgi és lotharingiai vidéken csak lekötő harcok folytak. Luncvillenél folytatódtak a változó harcok. Ettől északra támadásaink következtében az ellenség kénytelen volt Chalon sur Moselle városát feladni. A Burgundi-kapunál változatlanul folyik a harc. Boulogne sur Marne-nál az ellenség nyugati irányban betört, de a betörés helyét elzártuk. Dünkirchen ellen a támadás tovább tart.

A V. I. tüze tovább zudul Londonra.

Jelentés a nyugatnémet-országi helyzetről

Berlinből jelentik: (MTI) A Kölnische Zeitung a nyugatnémetországi területek

közvetlen veszélyeztettségével kapcsolatban a következőket írja:

Az ellenség egyes részeivel közvetlenül védelmünk központi övezete előtt áll

A szerb-bolgár határon több helyi ütközetre került sor

A német véderőfőparancsnokság közli: Olaszországban Lucca di Pistoja szakaszán tovább folyt a harc. Tovább támad az ellenség Firenzétől északra, de minden támadását megghusítottuk. A szerb-bolgár határon több helyi ütközetre került sor szovjet csapatokkal. A német csapatok 10 szovjet páncélost semmisítették meg. Erdély déli részén tegnap is meghusultak az ellenséges támadások.

Ugyanúgy visszavertük Sanok és Krosno térségében az ellenséges támadásokat. Egy betörési helyet elreteszeltünk.

Letti- és Észtországban is nagy harcok folynak. A bolsevisták nagy támadását — amely Dorpat vidékére is kiterjedt — felfogtuk.

Német csatarepülőgépek eredményesen támogatták a földi csapatok harcait.

Bolgár politikai vezetőszemélyiségek öngyilkosságot követtek el

Letartóztatási és öngyilkossági hullám Bulgáriában

Szaloniki. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelentő: Az angol hírszolgálat Istanbulból közli, hogy Bulgáriában egyre nagyobb méreteket ölt a letartóztatási hullám és ezzel egyidejűleg növekvőben van a közelében számottevő egyéniségek öngyilkossága is. Öngyilkos lett Sztanicev, a Bagrianov-kormány belügyminisztere, továbbá Tainov tábor-

nok feleségével együtt. Kolceev vasut-igazgató. Radoszlavov volt közmunkaügyi miniszter. Letartóztaták Vasziliev volt szállításiügyi minisztert, Sismanov volt külügyminisztert. Filov volt régensét egy külföldi követségben tartóztatták le. Bozeilov volt miniszterelnökkel és Ivanov volt szófiai polgármesterrel együtt.

Hollandiában a németek többszáz tehervitorlást lelőttek

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelentő: Vasárnap a korreggeli órákban az ellenség légiúton szállított csapatokat kezdett lerakni a holland térségben. A német védelem többszáz tehervitorlázót lelőtt és igen sokat leszállásra kényszerített az árterület fölött. Az ellenség vasárnap este a Maas-Schelde-csatornánál

támadott. A német ellentámadás azonnal megindult és egész éjszaka folytatódott és még a hétfő reggeli órákban is tartott. A középbelgumi, luxemburgi és lotharingiai határvidéken vasárnap csak helyijellegű harcok voltak. A német csapatok visszazoritották az ellenséget Prüm szakaszán és Sauer mellett. A Burgundi-kapunál a helyzet változatlan.

Németek és finnek között harci cselekmények nem voltak

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelentő: A Brit Távirati Iroda közli, hogy az Aaland-szigeteken folyt harcok-

ról szóló angol forrásból származó híreknek nincsen semmi tárgyi alapjuk. — Mint német körökben jelentik, a németek a kandalaksioros területekről visszavonták csapataikat finn területre. Sella-tól északra heves harcok voltak. A németek ott előzetes tervük szerint véghezvitték a szakaszon tervezett műveletiket. A németek és a finnek között harci cselekmények nem voltak.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelentő: Kogland finn szigetnek német részről történt megszállásával kapcsolat-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Irta az élet.
BELVAROSI: Szegény gazdagok.
CASINO: Szép csillag.
KORONA: Ma, tegnap, holnap.

ban a Wilhelmstrassen utalnak arra, hogy ez a lépés nem a finnek ellen irányul, hanem a szovjet megszállás megelőzését célozza.

Ismét hullottak a szárnyasbombák Londonra

Amsterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelentő: A londoni rádió hétfőn közölte, hogy az elmúlt éjszaka a szárnyas bombák ismét hullottak Dél-Angliára és London vidékére. Londonban éppen vasárnap szüntették be az elsőtétitést. Eppen ezért a rendőrségnek nagy munkát adott, hogy ismét figyelmeztesse a lakosságot az újra való elsőtétítésre.

Német intézkedések Aachen bekerítésének elhárítására

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelentő: Az Aachentől keletre levő harci aérsgben található erős német elhárító erők arra kényszerítették a szövetséges hadvezetést, hogy ezen a szakaszon harcoló kötelekeknek támadása irányát észak felé megváltoztassa. A birodalmi főváros katonai körében azon a nézetben vannak, hogy a szövetségeseknek Észak felé történt irányváltoztatásának célja az, hogy Aachent bekerítsék. A német elélnintézkedések ennek elhárítására megtörténtek.

Genf. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelentő: Jóltájékozott helyről szerzett értesítés szerint az olaszországi arcvonalon az ügyvezető lengyel éldandár Cassinónál állományának 50 százalékát veszítette el. Másik két bevetett lengyel hadosztályban 12 ezer volt a halottak, sebesültek és fogságba esettek száma. A Franciaországban harcoló két lengyel hadosztály egyike 3500 halottat veszített.

Brest romhalmaz

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelentő: A Tribune de Geneve párizsi tudósításokból beszámol a bresti német csapatok hősi ellenállásáról. A bevonuló szövetséges csapatokat a háztetőkről német lövészek tüze fogadta. A német lövészek géppuskákat is helyeztek a házak tetőjére, úgyhogy az amerikaiak kénytelenek voltak a háztetőkön levő ellenállási fészkek ellen könnyű tüzérséget alkalmazni. A német lövészek, amikor a tetőkön nem tudtak megmaradni, az utcákra siettek és ott vették fel a közelharcot a benyomuló ellenséggel. Brest romhalmaz cs kőkötőjéből csak romok maradtak meg. A város tereit és utcáit mindenütt törmelék borította.

A két Antonescu, a volt külügy- és hadügyminisztert a szovjet hatóságok letartóztatták

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelentő: A szovjet hírszolgálat jelentő, hogy a romániai szovjet csapatok parancsnoksága a következő román személyeket vette őrizetbe: Antonescu tábornagyot, Mihail Antonescu volt külügyminisztert, Pantai tábornok volt hadügyminisztert, Vasiliu volt csendőrségi főfelügyelőt és Elefrescut a bukaresti rendőrség volt főnökét.

Rádióműsort akar?

Vegyén

Rádióéletet, Délibábot

Kapható a MAGYAR LAPOK arusainál

A Székelyföld egy részének kiürítése nem végleges

Igen nagy zsákmányt ejtettünk Aradnál

Budapest, szeptember 16. Mlétekes katonai helyről közlik: Az előző hadijelentésben már közöltük Arad elfoglalását. Csapatunk gyors és láthatóan megleptésszerű előretörése e térségben igen nagy zsákmányt eredményezett, köztük 70 sértetlenül kezűnkbe került repülőgépet is. A Kolozsvártól délre folyó igen súlyos harcokban eredményes működésével különösen kitűnt az egyik gyalogos ezredünk páncéltörő százada, amely Szentágotay főhadnagy parancsnoksága alatt egyetlen nap alatt 7 orosz nehéz harcocsit lőtt ki. Ugyancsak e harcokban személyes bátorságával kitűnt egyik déldunántuli ezredünk egyik lövészszázadának parancsnoka, Solyom Ferenc főhadnagy, aki egy község elfoglalásánál százada élére állva bátor és hősiességével magával ragadta a századát és a harcok során százada élén hősi halált halt. A Kolozsvártól délre folyó harcokban ugy támadásban, mint a jelenleg is folyó súlyos védekező harcokban hagyományos vitézségével, bátor és merész helytállással kitűnt egy már eddig is oly sokszor sikeresen szereplő egyik páncélos hadosztályunk. A székelyföldi légvédelmi tüzérszázad és nem páncéloselhárításra szánt és szerkesztett gépágyúval 14 orosz harcocsit semmisített meg, ami csak így volt lehetséges, hogy annyira közel engedte magához a harcocsikat, hogy ezek közben két löveget legázoltak. Ezenfelül még ugyanez a csoport hét repülőgépet lőtt le. Dacára csapataink férfi példakörei is látszó hősi és bátor magatartásának, a Székelyföld egy részét át kellett engednünk az ellenségnek, mert elfogytunk és rendkívül hosszú határvonal miatt egyrészt, másrészt e területek ellenséges területek közé zsákmányszerűen benyúló formája miatt nem rendelkezhetünk annyi erővel, amellyel ezt biztosan megvédehetjük volna. A Székelyföldnek ez a kiürítése azonban nem végleges és mindent meg fogunk tenni, hogy az minél rövidebb tartamú legyen. Az Északkeleti-Kárpátok előterében folyó harcok legkiemelkedőbb eseménye egyik ejtőernyős csoportunknak a hadi-

Arad és Déva között sikeresen támadtak a német repülők

Berlinből jelentik (MTI) Az Interinf légügyi tudósítója a keleti arcvonalról jelenti, hogy a Kárpátok térségében a német harci és csatarepülő kötelékek heves támadást intéztek a vasúti forgalom és az ellenséges utánpótlási célpontok ellen, különösen Déva és Orda térségében. Az Arad és Déva között igen fontos vasútvonalon futó ellenséges utánpótlási forgalmat a ledobott bombák több helyen megszakították.

MILYEN VOLT CARUSO GÉGEJE? A nagy olasz tenorista háziorvosa érdekes adatokat tett közzé a mester hangszálairól és gégefőjéről. A hangszálak az egészen szokatlan, 23 milliméter hosszúságot érték el és amint az orvos mondja, az a hámulatos tulajdonságuk volt, hogy másodpercenként 150 rezgésre voltak képesek. Hozzáteszi még a tenorista kezelőorvosa, hogy Caruso tüdeje is rendkívüli méretű volt és ez tette lehetővé azt, hogy a hangokat sokáig kitarssa.

jelentésben is említett vállalkozása, amely Molnár Lajos százados parancsnoksága alatt másfél orosz zászlóaljat vert szét és igen sok nehéz fegyvert zsákmányolt.

Német repülők tevékenysége román célpontok ellen Temesvár és Lugos térségében

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: Német gyors harcirepülőgépek bombákkal és tüzfegyverekkel erős pusztítást végeztek román közlekedési célok és utánszállítási oszlopok ellen különösen Temesvár térségében. Kis magasságból ledobott jól célzott bombákkal súlyos veszteségeket okoztak a lugosi pályaudvar berendezésében. A bevetett német harcirepülőgépek egyes részei határozott támadásokat intéztek az ellenséges utánpótlási forgalom szempontjából fontos temesvári-lugosi vasútvonal

ellen. Az eddigi jelentések szerint bombákkal és tüzfegyverekkel 8 mozdonyt szétromboltak, vagy üzemképtelenné tettek. A vasúti pályatestet több helyen megszakították. Alacsonyán repülve a német harcirepülőgépek lövegeikkel és géppuskatűzükkel teher szállító kocsioszlopokat is támadtak a temesvári-lugosi úton. A ledobott bombák kocsioszlopok közelében robbantak. Sok kocsi a keletkezett tüzből kigyulladt. A német repülők veszteség nélkül tértek vissza támaszpontjukra.

A finn kiküldöttek tárgyaltak Molotovval

Stockholm. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A finn külügyminiszterium a Svéd Távirati Iroda helsinki-i jelentése szerint azt a közlést kapta, hogy a finn kiküldöttek Moszkvában szeptember 17-én este hosszabb tanácskozást folytattak Molotovval. A tárgyalásokon Kerr brit nagykövét is részt vett.

Stockholm. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Svéd Távirati Iroda

helsinki-i jelentése szerint hétfőn este nem hivatalos formában közölték a finn országgyűlési képviselőkkel a szovjet fegyverszünet feltételeit. Kedden délelőtt 11 órára az országgyűlést teljes ülésre hívták egybe.

Stockholm. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Moszkvában kiadott jelentés szerint Hackzell finn miniszterelnök állapota továbbra is komoly.

A német találmányok kérdése

Bécs. (MTI): A bécsi lapok első oldalán a hadihelyzettel foglalkoznak és főként a légiháború problémáit taglalják. A Neues Wiener Tagblatt lisszaboni tudósítója angol-svéd repülőket idéz, amelyek a németországi angol-svéd bombázások hatásáról és a német légvédelemről szólnak. A lap elsősorban a Herald Tribune tudósítását közli, amely megállapítja, hogy a német hadsereg még a legerősebb légitámadásokkal szemben is csodálatos erővel védekezett Normandiában. Eppen ezért felvetődik a kérdés: — írja az angol lap — mi történe, ha a német katona egy szép napon új fegyverrel lépne a küzdelembe és nem kellene az ellenséges légifőlény ellen harcolnia? Eppen erre való tekintettel — a Herald Tribune szerint — a szövetségesek főhadiszállásán sokat foglalkoznak a német találmányok kérdésével, valamint a repülőbombák ügyével és tisztában vannak azzal, mi következik be, ha a repülőbombák hatásait tovább fejlesztik. Azt is tudják, hogy az angol bombázók hatása sokkal kisebb, mint azt az angol rádióban mondják, mert az a tény, hogy sok bomba nem a kitűzött célt találja el és nem okoz károkat a német haditermelésben. Ezért angol-svéd részről nem kételkednek abban sem, hogy a német hadsereg légiereje is növekvő-

ben van és mindinkább megváltoztatja az ellenségre nézve eddig oly kedvező hadihelyzetet. Az angol repülők szerint ugyanis a német légvédelmi tüzérség és a vadászvédelem a birodalom ellen végzett legutóbbi angol-svéd harciselekmények során rendkívül erős volt. Az angol légügyi tudósító kijelenti, hogy a franciaországi és belgiumi német vadászrepülők visszavonása után a német vadászerekek át szervezése befejeződött és számolni kell a német vadászvédelem sokkal erősebb beavatkozására.

Seidlitz tábornokot halálra ítélték

(Berlin.) A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: Seydlitz tábornokot, a moszkvai ügyvezető „Szabad Németország Bizottság” szóvivőjét kitaszították a német véderő kötelékekből és távollétében, mint hazafelcsúszót, halálra ítélték — közli a Göbbels birodalmi miniszterhez közlő Front und Heimat katonaujság. Ez a moszkvai ügyvezető német nemzeti bizottság teljesen tehetetlen intézmény, amely a Szovjet ke-

Legújabb jelentés a hollandiai harcokról

A Maa és Schelde csatorna mentén a régebben készletbe helyezett amerikai erők ismét támadásra indultak északkeleti irányban, hogy összeköttetésbe jussanak a légiúton Hollandiába földretett csapatokkal. A németek összpontosított támadásokat intéztek a földretett ellenséges csoportok ellen és már több csoportot megsemmisítettek. Az északamerikai nagyobb gyalogos és páncéloskötelékekkel Maaswicht közeléből támadásra indultak, hogy Aachen irányában teret nyerjenek. A német csapatok még holland területen felfogták a támadásokat és azokat egy kisebb betörés kivételével mindenütt visszaverték. Különösen nagy eredményt értek el az elhárításban az új német páncéllhárítófegyverek, amelyek 36 amerikai páncélosot semmisítettek meg. Ezzel elzárták az amerikaiak előretörésének útját. Aachentől délre visszaverték az északamerikaiak több páncéloskötelőt támogatott gyalogsági támadását. A dél felé csatlakozó szakaszon a nyugati állások előterében csak helyi harcokra került sor. Súlyosabb harc folyt Lunenvillénél. Itt támadások és ellentámadások váltották egymást.

A svéd választások eredménye

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A svéd választások eredményének közlése után a stockholmi politikai körökben számítanak a svéd koalíciós kormány átalakítására. A földműves szövetség a választásokon 8 mandátumot nyert és ezért új helyet kíván a kormányban, ugyanugy a néppárt is, amely két mandátummal gazdagodott. A szociáldemokrata párt visszaesett a választásokon és ezért előreláthatóan valamelyik tárcát át kell engednie. A kommuniszpárt, bár szavazatainak száma lényegesen megnövekedett, továbbra is a legkisebb pártja maradt a svéd képviselőháznak.

Hansson miniszterelnök kijelentette, hogy a kommuniszták szavazatainak növekedése ellenére sem szándékozik a szociáldemokrata párt programját szélsőségesebbé tenni.

zében van és a bolsevik agitáció eszköze.

E felfogás helyességének bizonyítására a Front und Heimat idézi a német állásokra ledobott egyik röpiratot, amely német hadifoglyok tüntető felvonulásáról ír Moszkvában, akik állítólag a nemzet-szocializmus ellen tüntettek, míg a valóságban a szovjet frontújságok csupán arról számoltak be, hogy német hadifoglyok vonultak át Moszkván akiket Szibériába szállítottak és átmenetüket Sztalin személyesen meglátogatta.

Ilyen gatlás nélkül hazudnak a bolsevik a moszkvai német bizottság agitációjával kapcsolatban — írja a német katonaujság, majd a következő szavakkal fejezi be cikkét: „Mi ismerjük ezeket a mozzatokat, akik-től még egy kutya sem fogadna el egy darab kenyeret, mégkevésbé hisznek a német katona.

MAGYAR ERŐ

A világ eseményei bépekben

Arat 40 fillér

Kapható a MAGYAR LAPOK árúsaiban

Óvóhelyi Miatyánk

Debrecen, szept. 19. A légháritás már működésbe lépett, a gépek már itt voltak a fejünk felett.

Az óvóhelynek kinevezett pincében hárman ültünk, anyám, öcsém és én.

A pincében a villany még megnyugtatóan ég.

A fenyegető morgás, dühögés még nem is sejtethető megpróbáltatást ígér.

Aki Istenben bíz, meg nem csalatkozik — mi is Istenhez fordulunk.

A föld meg-megremeg, a villany fényre meg-megrezzen, az első bombák lehullottak!

Megrebben a lelkiünk is, de csak egy pillanatra. Én János evangéliumát kezdem olvasni.

Találomra ütöm fel és kezdem olvasni a címet: Lázár halála...

A halál szóra megviszolyog bennem valami.

Ajfut az agyamon, milyen holdugyenge vagyok. Merítsünk erőt a szent szövegből...

Egy oldalnyit olvasok belőle, amikor hirtelen robbanás a közelben, a lámpa kialszik.

Egy pillanatra mezdremed bennem a vér, egy villanásnyira érzem, itt vagyok a halál küszöbén.

Anyám jelfohászokodik.

— Istenem, most segíts meg...

Elkezdem a Miatyánkot.

Odakint elszabadult a pokol...

Félelmetes sivitással húznak el a fejünk fölött a gépek, pusztulást és halált szólnak a remegő városra.

Robbanás robbanást követ.

Egyre imádkozom a Miatyánkot.

Valahogy úgy érzem, addig éllek, amíg a Miatyánkot mondani tudom.

Amikor befejezem a legszebb imát, újra kezdem.

Egy gép közeledik, a sivitása egyre közelebb hallik:

— Legyen meg a Te akaratod!

Egy kis pogányos, önző érzés azt kéri bennem:

— Legyen meg a Te akaratod!

de ha lehet, mardjék el tőlem a keserű pohár...

Újabb robbanások közelednek felénk:

— Bocsd meg a mi vétkeinket.

És egyre tart a pokol elszabadult ördögeinek haláltáncja odakinn.

Óráknak tetszenek a percek, az órák napoknak.

Mikor lesz már vége?

Cserepedő szájjal egyre mondom a Miatyánkot...

Görccösen kapaszkodom az imába, csak ezt tudjam még mondani, csak bírjam még öt percig, tíz percig, negyedóráig...

A fülem fáj a légnomástól, amely leütött ablakú pincénkben minduntalan keresztülzalad. Nyelem a port, amely a robbanásokor felszáll és keserű izt kap a tüzek füstjétől és a bombák löporszagától...

Zihál a tudom, kapkodok a levegőt. Kell a levegő, hogy mondhassem — Miatyánk, ki vagy a mennyekben...

P. Levente.

Amit nem tudunk elfelejteni

A premontrai templom ünnepeire

1932. szeptember 18-án reggel négy órakor még dolgoztak a premontrai templomban, hogy a főoltárt minden részletében befejezzék a 8 órakor kezdődő templomi felszenteléshez. Éjfél után fél egy órakor utána nézett, hogy minden helyen legyen, ami a hosszú szertartáshoz szükséges. Valóra vált, amit nem gondoltak, hogy a néhány hónappal előbb megkezdett munka befejeződik, főleg Novák András műasztalos műhelyében, akitnek háza, műhelye, sajnos, most romokban hever.

Mikes tanár szorgalommal látogatta a műhelyt, amelyben a tervek alapján dolgoztak. Amit oly egységesnek látunk a premontrai templom főoltárán, az mind apró, jól kidolgozott részletmunka eredménye.

A főoltárra elhelyezett vértanu ereklyék előtt vigiliát tartottak a premontrai házi kápolnában, ahol Fiedler István, az akkori megyéspüspök is megjelent, aki körmenetileg díszes segédlettel vitte a templomba az ereklyéket.

Sok értékes részletet lehetne kiemelni a szertartásokból, amelyektől Paál Árpád tömör kifejezésekkel jellemzett. De legszebb emlék, hogy mindnyájan örültünk, ünnepeltünk a templom és a rendház udvarán. A premontrai templom egy kedves családot gyűjtött össze, amely hűségesen imádkozott és aggódott, amikor a rend, a rendház, a templom sorsa válságba került.

Bármilyen urádon alatt álltunk, az ünnepek szent élményeinek hatása alatt a balsors minden napását elfelejtettük, mert

az örök igazság társában minden földi baj eltörpül, az örök igazság erkölcsi ereje minden más földi kapcsoltnál szilárdabb és mélyebb erkölcsi hatalom teremtett a templomban egy családi kört, mely a felemelő utargia hatása alatt a templomot a lelki örökségévé tette, amit igazolt az imádkozó és áldozó hívek rajva-nala, amely oly szép számmal állt össze a templom védőszentjének a népfájdalmu Szűznek és a templom felszentelésének ez ünnepére.

A hétfői délutáni Szűznek pálosoktól készíttet szobrán a műtörténeti megállapítása szerint drámai erős és művészi ihlet ömlik el, amely előtt most a szenvedő anya, a szenvedő ember, a szenvedő magyar világosságot és erőt keres, hogy megtalálja a mai világrámában a vigasztaló világosságot és a fenntartó erőt a lelki összeroppanással szemben. A pálos templom a premontrai lélek által újjászülött, mert a konkrecrála, a felszentelés a templomnak, mint jogi szemlénynek oly felszenteltséget ad, amely a templom minden tégláját a profán célokra való felhasználástól óvja. Ez a konkrecrált templom megkapóan jelképezi az ember élő lélek-templomát, amelyet profanizálni nem szabad senkinek sem.

Az erre való nevelésnek szent iskolája a templom, ebben kell adni és nyerni az élő vizek forrását, amely a lélek, a vér tisztaságát biztosítja és egyetlen komoly nevelő tényezője a földi és örök hazában a szebb jövőnek, a mélyen járó újjászülésnek, amelyen épül fel az új látható világ. (Sz. D.)

A bográcsgulyás a legrégebbi magyar étel

A töltöttkáposzta nem magyar eredetű. — Mit ettek őseink

Méltán vagyunk büszkék a magyar konyhára, mely messze földön híres és amelyről az országunkba vieszatérő külföldiek annyi jót és csodálatosat tudnak otthon mesélni. Paprikáscsirke, töltött káposzta, halászlé, se szeri, se száma a jó magyar hústelekeknek s ha elkezdjük a turós-tejfeles-tepertős galuskák, folytatjuk tepertős-pogácsán turósbélesek, kürtök-alácson, fonatosokon, akkor se találjuk végét a magyar konyha remekeinek.

Ha már most feltesszük a kérdést, hogy mindezen izes jók közül mi a valóban magyar termék és mi az, ami átdolgozva magyar ízlésre úgy meghonosodott nálunk, hogy ma már mint igazi magyar étel szerepel, akkor láthatjuk, hogy mindkét fajtából van egyformán a magyar szakácsművészetben.

Tartozunk az igazságnak azonban az-zal, hogy mint minden európai nemzet konyhatudománya, mi is főleg a görög-római és az olasz konyhán tanultunk. Természetesen vannak őseredeti magyar ételek, ilyenek a nyárson és rostos sült pecsenyék. A nyársonütés

kiindulópontja az ökrüstés volt, amelyet, miként a történelemből tudjuk, nagy népünnepeleken, koronázás és hasonló alkalmakkor volt szokás megrendezni s a pecsenyét az odasereglett szegény nép között szétosztani.

A rostonsültéken kívül szintén őseredeti magyar ételek a bográcsgulyás, lebbence, a ludaskása (de nem rizzeel, hanem köleskásával), a mustos pecsenye, a fordított kása, a hajdukáposzta, a leveles sült, a vargabéles, a tárkonyos gödölye s a fokhagymás fehér pecsenye. Ami már most a magyar fűszereket illeti, legelőször is meg kell, hogy mondjuk, hogy a paprika, a magyaros, zamatos kosznak első fűszere s mely után „paprikanemzetnek” neveznek bennünket, eredetileg nem magyar fűszer, hanem a sponyolok hozták be hazánkba és most érte el a 300 éves jubileumát. Csak hogy amíg a többi európai nemzet nem bírta „bevenni”, addig nálunk meghonosodott és nemzeti fűszerünké vált és tekintettel, hogy 1640 óta izesíti a magyar ételleket ez a kellemes, csipős fűszer, hát nyugodtan vallhatjuk nemzeti büszkeségünknek pláne, mióta tudjuk, hogy olyan értékes vitamintartalommal is rendelkezik. Az eredeti ősmagyar fűszerekről csak azt tudjuk, amit a mai erdélyi konyha még megőrzött nekünk. Ilyenek a tárkony, kapor, torma, vassfü, levendula, rozsmaring s egyéb ártalmatlan fűnemű.

Használták dédanyáink ezenkívül még a mézet, bort, gyömbért, fahéjat, vere-

se fokhagymát, „lemóniát” (citromot), köménymagot és különösen a szépszinű csáfrányt.

A salátakészítés terén csak felejtettünk. Ki tud ma már komló-, cikória raponc-, baraboly-salátáról, pedig mind-ezek szerepelnek még régi, elszárgult szakácskönyvekben is.

Vagy ki ismeri azt a sokféle ehető gombát, melyek a régi konyhákban szerepeltek?

Az igazság kedvéért azonban le kell mondanunk arról, hogy magunknak vindikáljuk pl. a töltöttkáposztát. Mert ez bizony ezsláv eredetű, olasz konyhán javított eddel. Ugyanígy van ez a gyűrt tésztával, gombócokkal, melyek szintén ezsláv eredetűek. A kukoricát a töröktől ismertük meg, a szalonna pedig, ami igazán népi eddelünk, már a rómaiak előtt se volt ismeretlen. A kirántott húсок, vagdalthúсок készítését olasz szakácsoktól tanultuk, a pompás magyar bélesek, fonatosok, perecek pedig, igenis, török szakácsok konyháján készültek először.

Arra azonban méltán lehetünk büszkék, hogy mindezeknek az idegen tájakon termelt ételeknek is mi vagyunk a legjobb szakácsai, szakácsnői, mert valahogy a magyar konyha révén jutottak csak ahhoz a zamathoz, mely ma „magyar étel”-ként teszi egyiket-másikat híressé.

A szétosztásra kerülő anyagok egy részét fenntartják a jelenleg katonáskodó iparosok részére

A borszakmában a zsidó üzletekben és iparosoknál zárolt és leltározott áruk szétosztását e hó elsejével megkezdik. A borsanyaggazdálkodási kormánybiztosság nagy apparátussal látott hozzá ennek a hatalmas munkának lebonyolításához. — Rövid néhány hónapos megfeszített munkával a körülbelül 3—400 főnyi szakértő és tisztviselőgárda a legkisebb részletekig feldolgozta a keresztény iparosok közt szétosztásra kerülő borsanyagok előkészítő munkálatait. A cipőszakmában az áruátadás már nagyjából megtörtént s a közeli napokban kerül sor a bórdiszmű szűcsök, stb. árukészletének felosztására. Ezekre a készletekre az igénylési határidő lejárt, azonban a bizottság indokolt esetekben a határidőn túl benyújtott igénylési kérelmeket is figyelembe veszi. A borsanyagok elosztásánál a benyújtott igénylések alapján a bórdiszműkészletek iránt nyilvánult meg a legnagyobb érdeklődés. Azonban nem sokban maradtak alul a borszakma többi ágai sem.

A munkálatok gyors ütemű haladása valószínűvé teszi, hogy rövid időn belül a borszakmában a szétosztás teljesen befejeződik. Illetékes helyről nyert értesítésünk szerint az így kiosztásra kerülő anyagokból egy bizonyos mennyiséget fenntartanak a jelenleg katonai szolgálatot teljesítő iparosok részére. Ezek az iparosok a későbbi időkben is megtélik igénylésüket s azáltal, hogy jelenleg katonai szolgálatot teljesítenek, nem fognak kárt szenvedni. Az illetékes hatóságoknak ez az eljárása iparoskörökben nagy meglepetést váltott ki.

Lakatos miniszterelnök csütörtökön beszél a parlamentben

A Budapesti Értesítő jelenti: Csütörtökön délután a képviselőházban és a felsőházban vitéz Lakatos Géza miniszterelnök elmondja bemutatkozó beszédét.

MAGYAR JÁTEKSZIN

képes művészi hetilap
Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

Egy évi börtönre ítélte a szatmári törvényszék dr Pirkler Ernő nyugalmazott városi tanácsnokot

Tiltott ajándékozás elfogadásának vétségében és hivatali sikkasztás bűntettében mondották ki bűnösnek a városi főtisztviselőt

A szatmárnémeti törvényszék Csics-tanácsa 13-án, szerdán tárgyalta dr Pirkler Ernő városi tanácsnok ügyét. Dr Pirkler Ernőt 1944 július 8-án előzetes letartóztatásba helyezték. Az egyik vád az volt ellene, hogy mint városi tanácsnok és mint a zsidótábor felügyeletével megbízott, fontosabb ügyekben intézkedésre hivatott közhivatalnok, dr Borgida József zsidó ügyvédől két darab perszonállevelet fogadott el annak ellenértékeképpen, hogy ő a zsidók személyi és vagyoni állapotát tárgyaló bizalmas természetű kormányrendeleteket idejében közölni fogja az ajándékozójával.

A másik vád, amelyet dr Pirkler Ernő ellen emeltek a következő volt: A polgármester elrendelte a Teleki-utca 4-es számú ház lebontását. Dr Pirkler Ernő, mint intézkedő tanácsnok, Szabó József szatmárnémeti áramteremtő ajánlatra hívta fel, aki irásos ajánlatát február 14-én le is tette a vádlott kezébe. Két nappal ezután 800 pengőt vett át dr Pirkler Ernő Szabó Józseftől azaz a rendelkezéssel, hogy ez az összeg a bontási anyagok ellenértéke és a város közönségét illeti meg. A vád szerint a vádlott az ajánlatot, mint hivatalos aktát be nem iktatta, az átvett 800 pengőt pedig először hivatali iróasztalának fiókjába tette, majd később magához vette és erről sohasem adott nyugtát.

A főtárgyaláson először dr Pirkler Ernőt hallgatták ki.

A vádlott a Borgida ügyben a következőket vallotta: Borgida Józseffel többször találkozott annak idején, amikor a zsidók ellen az első intézkedéseket hozták. Ezeknek a találkozásoknak állandóan visszatérő eredménye az volt, hogy Borgida szeretne volna, ha a városi tanácsnok néhány értékesebb holmiját megörzi addig, amíg a „világ megváltozik”. Pirkler vallomása szerint nem akarta elfogadni a holmikat, de egyszer, amíg ő hivatalában tartózkodott, a zsidó ügyvéd két szőnyeget küldött fel a lakására, amit a felesége átvett. Pirkler, amikor megtudta, hogy idegen holmi került lakására, hivatali szolgálójával beszólgáltatta a zsidó holmikat és mint mondja, elismervényt nem kért róla. Ez az egyetlen bűne.

Tarr Juliánna, Borgida ügyvéd szolgálója ezzel szemben azt állította, hogy gazdája többször panaszkodott neki azért, mert Pirkler Ernő több szőnyeget kért tőle. Knoblu Antal városi altiszt azt vallotta, hogy Pirkler Ernő utasította, hogy a két szőnyeget szolgálta be, amit ő meg is tett, de irást nem kapott róla.

Pirkler Ernő, a sikkasztási ügyvel kapcsolatban sem érzi magát bűnösnek. Beismerte, hogy a pénzt való-

ban átvette, de azért nem iktatta, mert az nem a várost, hanem a ház gondnokát, dr Metz Gyulát illeti, akinek nagy hivatali elfoglaltsága miatt nem tudta átadni.

A sikkasztási ügyben kihallgatott tanuk vallomása után az ügyész tárgylagos ítéletet kér. A védő ezzel szemben felfújja dolgnak minősíti az ügyet és miután úgy látja, hogy a szőnyeg ügy Pirkler javára tisztázódott, nem marad csak a sikkasztás az pedig teljesen valószínűtlen, hogy egy komoly férfi pont nyolcszáz pengőt sikkasztson, csak azért, hogy magát és családját tönkre tegye.

A bíróság ezután ítélethozatalra vonult vissza, majd délután 5 órakor hirdetett ítéletet, mely szerint a törvényszék bűnösnek mondotta ki dr Pirkler Ernő vádlottat, ajándékozás tiltott elfogadásának vétségében, továbbá hivatali sikkasztás bűntettében és ezért öszszübtetésül 1 évi börtönre, mint főbüntetésre, valamint há-

Vajat osztanak ki tejjegyre

Értesitem a város közönségét, hogy a Közelítési Ügyosztály által az 5 éven aluli gyermekek részére kiadott tejjegyre 10 deka vaj és a terhesanyák részére kiadott tejjegyre szintén 10 deka vaj vehető ki az alant felsorolt helyen és időben:

Szeptember hó 20-án, szerdán: a Damjanich-utcai I. sz. elosztóban, a Mátyás király-ut 104. sz. a volt II. számú elosztó helyett a Mátyás király ut 5 sz. alatt levő VII. számú elosztóban, Horthy Miklós-ut 28. szám alatt levő III. számú elosztóban és az Ósütő-telepen levő IV. sz. elosztóban.

rom évi hivatalvesztésre mint mellékbüntetésre ítélte.

Az ítéletet mind a vád, mind a védelem megfellebbezte. A törvényszék a védelem indítványára elrendelte a vádlott azonnali szabadlábra helyezését, tekintve, hogy büntetéséből már két hónapot kitöltött és büntetésének nagysága miatt szökéséről nem kell tartani.

Szeptember hó 21-én, csütörtökön: az Árpád vezér uti volt V-ös számú elosztó helyett, a Horthy Miklós ut 28. sz. alatt levő III. sz. elosztóban, a Rukovszky-uton levő VI. sz. elosztóban, a Mátyás király ut 3. sz. alatt levő VII. sz. elosztóban és Keneze utca 4. sz. a. levő VIII. számú elosztóban vehetik át a részükre fentiek szerint lévő vajmennyiséget a tej kivételével alkalmával.

Fenti napok után az elosztók vajat nem szolgálhatnak ki.
Nagyvárad, 1944. szeptember hó 18-án.
Nagyvárad új város
Közelítési Ügyosztálya.

Nagyszabású embercsempészt leplezett le a nagyváradai rendőrség

Napokon keresztül jól megszervezett embercsempészt színhelye volt a nagyváradai határ: bizalmas értesítés alapján azonban a rendőrség politikai osztályának detektívcsoportja részleteket ismert meg az ügyből s ezután ügyszólván órákon belül felröngyöltette az esetet.

A lefolytatott nyomozás megállapította, hogy alig néhány nap leforgása alatt mintegy 50-60 budapesti zsidót szöktettek át román területekre. Ennek a nagyszabású embercsempészsnek a feje egy bizonyos Zelencuk Filemon nevű nagyváradai ember volt, aki hozzátartozói és ismerősei révén a budapesti zsidószólgával összeköttetésbe került és vállalta azt, hogy amennyiben kezeikhez minden átszökésre vállalkozó személy után háromezer pengőt fizetnek, ő átjuttatja azokat a határon. A szöktetést Zelencuk ismerőse, Lázár Péter váradszöllősi lakos szervezte meg. Zelencuktól ugyanis ő vette át a száknai szándékozó zsidókat és ezeket ő Nagyvárad alatt, Kardó közelében

egy bizonyos Mojsza István nevű román embernek adta át. A határon az át vitt embereket Mojsza szöktette át. Zelencuk Lázár és Mojsza így minden esetben ezer-ezer pengőhöz jutott s miután eddig legalább 50-60 személyt szöktettek át a bécsi határon, valamennyiük ugyanannyi ezer-pengőt, tehát fejenként 50-60 ezer pengőt „kerestek”. Nem lehetetlen, hogy már nagyobb a számuk az átszöktetett zsidóknak, az 50-60-as létszámot azonban a szöktető Mojsza már maga is beismerte.

Mojszáról az esettel kapcsolatban kiderült, hogy ügyszólván állandóan átjár a határon. Mikor magyar területre ért, itt mindig menekültnek adta ki magát s viszont, hogy mit mondott, amikor „háza” ment, azt a még folyamathatn levő vizsgálat fogja megállapítani.

Mojsza kívül a rendőrség kezére került Zelencuk Filemon is, akit — miután az embercsempészt megszervezte — bizonyított a azt saját magának — a nagyváradai rendőr-

Felszaggatta ereit, hogy megmeneküljön a kihallgatástól

Szentéről jelentti tudósítónk: Fodor Gyula budapesti illetőségű gépkocsivezető a rendőrségre került, mert egyik útítársa azazl gyanúsította, hogy ellopta 250 pengőjét. Amikor a gépkocsivezetőt a rendőrségre kísérték, dühöngeni kezdett, úgyhogy kényszerzubbonyt hústak rá és a kórház elmeosztályára vitték. Amikor lecsillapodott és kihallgatták, váratlanul körmeivel felszaggatta az ereit, de a kihallgatást megsemm tudta elkerülni és végül a szentesi ügyészség fogházába vitték, ahonnan azonban megszökött. Rádiókörzést adak ki ellene.

AZ ÁLLAMI GYERMEKEMENHELY ÁTKÖLTÖZÉSE. Épületeink súlyos megrongálódása miatt az állami gyermekemhely működését egyelőre a Hlatky Endre utca 3. szám alatt tovább folytatja. Dr. Gagyi József a k. igazgató-főosztály.

Szent László nyomda rt.
Szilágyi Dezső-u. 5.
Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készít.

Légiriadó idején, az óvóhelyen tartotta megnyitó ünnepi közgyűlését a kolozsvári egyetem

Kolozsvár, szept. 19. Vasárnap délután fél 6 órai kezdettel ünnepi közgyűlés keretében megnyílt a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem új tanúja. Már jóval fél 6 óra előtt gyűltek az egyetem aulájában a kolozsvári magyar társadalom ittmaradt képviselői. Jól esett látni az ismerős arcaikat, jól esett tudni azt, hogy nem maradtunk magunkra. Pontosan félhatkor, amikor az ünnepség megkezdését kitűzték, megszólaltak a szíriánák. Az egyetem tanárai, tisztviselői kara és a közönség fegyelmzetten levonult az óvóhelyre. Itt tartották meg a lélekbe-markoló és történelmi jelentőségű ünnepséget.

Az ünnepség a Szózat elnevelésével kezdődött, majd dr. Buza László, az egyetem lelépő rektora tartotta meg beszámolóját. Bevezetőjében hangoztatta, hogy a háború ötödik esztendeje éreztette hatását az egyetem életében is, de az egyetem tanári kara a legközelebbi jövődöt fedő bizonytalanságban is igyekezett kibővíteni és elmélyíteni az egyetem nevelő munkáját. Ezután ismertette az egyetem elmúlt évi működésének adatait, majd hangsúlyozta, hogy az egyetemi tanács különös gondval vigyázott a rend és a fegyelm fenntartására.

Igyekezünk a hallgatókat is meggyőzni arról, hogy a jogrend szilárd érvényesüléséhez — háborúban különösen is — rendkívüli érdekek fűződnek. Minden egyéni akció, még ha a legbiztosabbnak látszik is, csak akkor járhat, ha a közhatalom erejét, pedig a nemzeti érdekek kifelé való érvényesítésére egyedül a közhatalom hivatott és egyedül a közhatalom képes — mondotta a rektor. — A legerősebb eszközök sem riadtunk vissza azokkal a törekvésekkel szemben, melyek a hallgatók bizonyos csoportjainak megakarták akadályozni az egyetemi munkában való részvételét.

Természetes, hogy ifjúságunkat erősen foglalkoztatják a magyarság és elsősorban Erdély nagy kérdései. Nem is volna helyes, ha azt a hatalmas erőt, melyet az ő lelkesedésük jelent, elfojtani akarnánk — mondotta többek között dr. Buza László. — Ez a lelkesedés nekünk, öregeknek is erőt ad, de vezont az egyetemnek kötelessége figyelmeztetni őket arra, hogy a nemzet nagy kérdéseiben cselekedni csak önuralommal és felelősségérzettel lehet.

Dr. Buza László beszámolóját lelkes éljenzéssel fogadta az ünnepi közgyűlés közönsége. A lelépő rektor ezután dr. Miskolczy Dezsőhöz, az egyetem új rektorához fordult és az alábbi szavakkal átnyújtotta neki a rektori láncot:

— Rektor Magnificus! Nagy öröm számomra, hogy a rektori láncot Magnificusnak adhatom át, akit még Szeged-

den az együtt végzett munka során tanultam meg becsülni és szeretni. Magnificus Szegeden ismerte meg egyetemünk lelkét s ma egyedül az orvostudományi kar professzorai között, akit ez a lélek a szegedi katedrától hozott el Kolozsvárra, Magnificus ezzel egyetemünk iránt hűségének nyilvánvaló bizonyítékát adta. Szaktudományánál fogva könnyebben és biztosabban olvas az emberi lélekben mint

Mezőgazdasági munkásokat és a tanyai lakosok dohányellátása

A pénzügyminiszter a mezőgazdasági munkások és a tanyai lakosság dohányellátásának biztosítása érdekében 8003—1944. XIII. szám alatt rendeletet adott ki, amelynek értelmében a munkaadóknak az idénymunkásoknak beérkezését a pénzügyi biztosi kerület vezetőjénél azonnal be kell jelenteniük.

A bejelentésen fel kell tüntetni az érkezett tizennyolc évnél idősebb férfimunkások pontos létszámát, továbbá azt, hogy honnan érkeztek a birtokra és az egyes gyártmányfélékből összesen mennyi a havi szükséglet. Ugyancsak feltüntetendő az is, hogy a birtokos kitől óhajtja beszerezni a gazdasági dohányt. A bejelentésen a községi elöljáróságok igazoltatni kell a munk-

más. Tanulmányai során alkalmá volt megismerni más népek életét és gondolkodását is melytől a magyar sorsot függetleníteni nem lehet.

— Megnyugvás számunkra, hogy az egyetem vezetése az 1944—45. tanévben, melynek kezdete oly súlyos nehézségekkel teli, Magnificus kezében lesz. Bizom a Mindenhatóban. Hiszem, hogy a magyarság és Erdély sorsa jóra fordul és Magnificus munkáját siker fogja koronázni!

Dr. Miskolczy Dezső egyetemi rektor ezután szózatot intézett az ifjúsághoz, majd vitéz dr. Haynal Imre, az orvostudományi kar dékánja intézett megrendítő buzdító szavakat az egyetemi polgárokhöz.

Az ünnepség a Himnusz elnevelésével ért véget.

kások létszámára és tartózkodási idejére vonatkozó adatokat.

Egy férfimunkás részére havonta 150 darab bármilyen cigarettát, vagy 150 gramm bármilyen cigarettadohányt, illetve 300 gramm bármilyen pipadohányt lehet igényelni.

A kizárólagos és korlátlan dohánykiadások kötelesek a községtől két és fél kilométer távolságnál messzebb lakó vásárlókat — különösen gazdasági céledeket — oly módon ellátni dohányáruval, hogy azok a dohányellátmány reájuk eső bizonyos hányadát biztosan megkaphassák. E célból a dohánykiadás feljegyzést köteles vezetni tanyai vásárlóiról és azok jogosan igényelhető dohányellátmányát hetenként egy tételben kiszolgáltatni.

Mi történt a sóval és a cukorral

Laptársunk, az Erdélyi Néplap foglalkozik a só és cukor ellátás körüli helyzettel és a következőket írja:

A sóellátásban mutatkozó zavarok a vasúti vonalak túlterheltségére vezethetők vissza. Ismeretes ugyanis, hogy Biharvármegye hadműveleti övezetté lett nyilvánítva s így a polgári szállítás a megye területén szinte teljesen megszűnt.

Ettől eltekintve azonban a városban még találhatók sókészletek, hogy a cukorról ne is beszéljünk. Még pedig elengedő mennyiségben. A helyzet ellenben az, hogy értesülésünk szerint az elosztással megbízott nagykereskedő az utóbbi napok pánikhangulatának on-

gedve, az összes készleteket biztonságba akarván helyezni, annak elszállításáról akart gondoskodni. Ennek megfelelően fennakadás állt be ezen két cikk kiszolgáltatásában.

Mi az illetékekre bízunk ezt az ügyet, amely a legnagyobb mértékben kivizsgálásra szorul. Egy csaknem százezer lakosú város mégsem maradhat huzamosabb ideig cukor és só nélkül, csak azért, mert egyesek a különféle rémhírek hatása alatt már olyan intézkedéseket tesznek, mintha legvalóbbis a város falai alatt lenne az ellenség.

Reméljük, hogy a hatóságok megteszik a kellő intézkedést, hogy ez a lehetetlen helyzet megszűnjék.

Szabályozták a szarvasmarha és juh beszoigáltatására vonatkozó régebbi rendelkezéseket

A hivatalos lap legújabb száma közli: A m. kir. közellátásügyi miniszter 115.300—1944. sz. rendeletével új szabályozta a szarvasmarha és juh beszoigáltatására vonatkozó régebbi rendelkezéseket.

Ezek szerint a gazda húsbeszoigaltatási kötelezettségének 25 százalékban szarvasmarha, vagy juh beszoigaltatásával köteles eleget tenni. Ennek a húsmennyiségnek a felét októberben felét pedig novemberben kell beadni, megpedig az Állatforgalmi Központ, mint

átvevő által közelebről meghatározott időpontban.

Abban az esetben, ha egy gazda beszoigaltatási kötelezettsége kevesebbre terjed ki, mint egy vágóállatra akkor egyszerre is teljesíthet, megpedig október hónapban. Ha ilymódon sem tesz ki a reá kiszabott réz egy vágóállatot, akkor több gazda egyszerre tehet eleget a beszoigaltatási kötelezettségnek. A beszoigaltatás alkalmával minden gazda vételi jegyet kap, amely feltünteteti

nevét, a gazdakönyv számát, továbbá a beszoigaltandó bűzaegységek számát.

A községi elöljáró, illetve a polgármester a beszoigaltatás biztosítására karhatalmat is igénybe vehet.

A rendelet a kihirdetés napján lép életbe.

A rendelet hatálya nem terjed ki az Ung, Bereg, Ugoesa, Máramaros, Szatmár, Szilágy, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Maros-Torda, Udvarhely, Csík, Háromszék, Csanád-Arad és Torontál vármegyék területére Békés vármegyének békési, gyulai és orosházi, Biharvármegyének biharkeresztési, cséjai, élesdi, margittai, nagyszalontai, nagyvárad és szalárdi járásaira, Bács-Bodrog vármegyének a Ferenc-satornától délre eső területére, Ungvár, Kolozsvár, Marosvásárhely, Szatmárnémeti, Nagyvárad és Ujvidék t. b. városokra, úgyszintén Békéscsaba, Gyula és Nagyszalonta megyei város területére.

Az akciós aruka utalvány átvétele nélkül is el lehet adni

Értesítem az összes textil nagy- és kiskereskedőket, valamint a közönséget, hogy a m. kir. közellátási miniszter az 37488/1944. VI/1. sz. rendelete értelmében az 1944. évi mezőgazdasági textil akció célját szolgáló textilárakat, — ideértve az 1943. évi mezőgazdasági munkás ruházati akcióból visszamaradt árukat is — az érdekelt nagy- és kiskereskedők utalvány-szelvény, illetőleg utalvány átvétele nélkül is szabadon eladhatják. A kiskereskedői textilárú bevásárlási könyvre és a fogyasztói vásárlási könyvre vonatkozó szabályok érintetlenül maradnak. Tehát a nagykereskedők a kiskereskedők részére textilárú bevásárlási könyvre való bejegyzés mellett, míg a kiskereskedők a fogyasztók közönség részére a vásárlási könyvre való bejegyzés mellett adhatják el az árut.

Dr. Gyapay László,
polgármester.

ISKOLAI HIREK

Pótbéiratkozások és javítóvizsgálatok.

Bihar vármegye és Nagyvárad t. b. város kir. tanfelügyelőjének rendelkezésére a váradai m. kir. állami 13 népiskolákba a pótbéiratást a szokott helyen 1944. szeptember 21-én és 22-én végzik a tanítástületek iskoláikban délutánonként 3—6 óra között az 1944/1945. tanítási évre.

A javítóvizsgálatok pedig ugyan ezen iskolákban szeptember 20-án délután 3—6 óra között lesznek.

Szolgálatos gyógyszerárak:

III. CSOPORT:

MADONNA gyógyszerár, Fédor Vilmos, Sztaroveszky-u. 20. tel. 17—60.

KIGYÓ gyógyszerár, Szabó Ferenc, Bémer-tér 1. tel. 15—63.

3. II. Rákóczy Ferenc gyógyszerár, tul. Csanda Endre, Szacsavay-utca 24. tel. 17—47.

OROSZLAN gyógyszerár, Mátyás király-ut 1. Tel. 32—91.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombath reggelig tart.

Lapkihordókat,

lapárúsokat

jó fizetéssel felvesszünk

Telentkezni lehet a

MAGYAR LAPOK

Kiadóhivatalában

HIREK

Szórkezelőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 5.20 P.
 3 óra 15.— P.
 Postatakarékpénztári csekkszámlank
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

**MŰTÖVŐHELY ÉPÜL SZENTES-
 SEN.** Szentéről jelentik, hogy bomba-
 biztos helyen óvóhelyműtöt épít arra
 az esetre, ha a várost bombatámadás
 érné.

**Nincs érintkezés Moszkva és
 a Vatikán között** A Vatikán hi-
 vatalos lapja, az Osservatore Romano
 közölte, hogy a Vatikán és a szovjet
 kormány között érintkezés felvételé-
 ne nem történtek kísérletek. Ezzel a
 Vatikán részéről újból cáfolják azo-
 kat az ismételt felmerülő híreket,
 amelyek szerint a Vatikán és az orosz
 kormány érintkezést keresne.

**A BUDAPESTI ZSIDÓK HÉTFŐN
 ÉS KEDDEN REGGEL 9-TŐL DÉL-
 UTÁN 5-IG KERESHETÉK FEL
 TEMPLOMAIKAT.** Budapestről jelen-
 tik: A belügyminiszter a zsidó újév al-
 kalmából engedélyt adott arra, hogy az
 eddigi közlekedési időn túl, az ünnep
 három napja alatt, a zsidók felkereshes-
 sék templomaikat. Még a szombati nap
 folyamán a főkapitányság közölte a
 zsidó érdekképviseleti szervezetekkel,
 hogy a zsidó újév előestéjén, vasárnap dél-
 után 5-7 között is elhagyhatta a zsi-
 dóéag a kijelölt házakat, míg 18-án és
 19-én, hétfőn és kedden, a másik két
 ünnepen reggel 9 órától délután 5-ig
 járhattak szabadon, hogy eleget tehes-
 senek hitük előírásainak.

Nyugalmat és önbizalmat kér tisztvi-
 selőitől Miskolc főispánja. Miskolc tör-
 vényhatósági jogú város közigazgatási bi-
 zottsága vitéz Borbély-Maczkó Emil főis-
 pán elnöklétével ülést tartott. A főispán
 beszédében kérte a tisztviselői kart, hogy
 nyugalmmal és önbizalmukkal adjanak
 példát a közönségnek. A jelentések so-
 rán Miskovszky Vilmos dr. tőrdorvos be-
 számolt a legutóbbi, augusztus 28-29-i
 légitámadás sérültjeiről, illetőleg halálos
 áldozatairól. A támadás alkalmával el-
 pusztult a járványkórház is; a betegek
 elkülönítésére a város egyik nagy bérhá-
 zát vették igénybe. (MTI)

**KAPASBUZÁVAL KISÉRLETEZIK
 EGY OROSHÁZI GAZDA.** Dénes Lajos
 82 éves orosházi gazda négy négyszög-
 ölnön 64 szem búzát vetett el a tavasz-
 szal. A búzaszemek kikelték, szépen
 meghokrosodtak és összesen 2480 szálát
 csevertették. A kísérleti kapásbúza most
 érett be, az eredmény meglepő. Katasz-
 trális holdra átszámítva, 19 métermá-
 zas termést hozott.

Gyémántlakodalmom. Az ungmegyei Sze-
 recnyén most ülték meg házasságuk 60.
 éves fordulóját Egressy Emil ny. görög
 katolikus esperes-lelkész és neje szül.
 Gribovszky Kornélia. A köztiszteletben és
 közszeretben álló házaspárt, akiknek 8
 első gyermekük van, számosan ádvözölték
 a ritka évforduló alkalmából.

**HÉTSZÁZ HALÁLOS PÉLET ME-
 XIKÓBAN.** A mexikói igazságügyi-
 miniszter közleménye szerint az elmúlt év
 folyamán rablójelköltség és szöktetés
 miatt hétszáz személyt ítélték halálra.
 A halálbüntetéseket azonban az állam-
 elnök valamennyi esetben börtönbünté-
 tésre változtatta át.

APOLLO filmszínház

Irta az élet

Főszereplők: Paul Hörbiger, Mónika Burg

Kedden bemutató

Romantikus történet a világ-
 híró, Bajazzo' hősről

Előadások kezdete:

Vasárnap 4. és 6 órakor
 Hétköznap 6 órakor

KORONA FILMSZÍNHÁZ

MA, TEGNAP, HOLNAP

Főszerepben: Szilágyi Szabó Eszter
 Előadás kezdete 6 óra

**ADÓFIZETÉS IRÁNTI TÁJÉKOZ-
 TATÓ.** Nagyvárad város adóhivatala
 értesíti a fizető közönséget, hogy azo-
 kon a hétköznapokon, amikor légiriadó
 miatt a délelőtti órákban akadályozva
 van a városi adóhivatal által kezelt
 köztartozások befizetésében, a városi
 adóhivatal délután fél 5 és 7 óra kö-
 zött befizetéseknek eszközésére az
 adózók rendelkezésére áll. Városi adó-
 hivatal.

A textilárak forgalombahozatalával
 kapcsolatban miniszteri rendelt intézke-
 dik arról, hogy a kijelölt nagykereske-
 dők a polgári lakosság ellátására szolgáló
 külföldi eredetű textiltit olyan textil-
 kereskedőnek és iparosnak is eladhatja,
 akinek telephelye a körzetén kívüli van,
 feltéve, hogy a textiltit központ másképp
 nem rendelkezik. A rendelést a továbbiak-
 ban önálló textiltit nagykereskedői körze-
 tet létesít a kolozsvári és a marosvásár-
 helyi kereskedelmi kamarák területén.

IDEGÖSSZEROPPANÁSÁBAN a tü-
 kör elé állt és élesre fent borotvával
 átmetszette a nyakát Petrovits István
 olaszliszka-i kovácssegéd. A sátoralj-
 helyi kórházba szállították, ahol néhány
 óra múlva meghalt. — Át akart menni
 az úttesten Révész Mihály táti haran-
 gó Szeged egyik utcájában és nem
 vette észre a közeledő villamost. A ke-
 séi elütötte. Révész Mihály súlyos sé-
 rüléseket szenvedett, kórházba szállít-
 ták, ahol behalt sérüléseibe.

A SZIVBŐL KIVÁGOTT DARAB
 tovább nő a tápláló folyadékban, még
 pedig olyan erővel, mint a testben
 soha. Három nap múlva már meg lehet
 felezni. Egy hónap végén az eredeti
 szövetharab helyett 1024 egyenlő nagy-
 ságú darabhoz jutnak a kutató orvosi-
 sok.

Székely honvéd az aknamezőn

Keleti front, szeptember hó. A besze-
 tercei honvédek harcoló hadseregünk
 legvállalkozóbb elemei közé tartoznak.
 Ahol alkalom és mód kínálkozik, egy-
 mással versenyezve hajtják végre az
 önálló vállalkozásokat.

Az egyik reggel előretolt figyelők a
 hold halvány fényénél valamilyen szo-
 katlan zajból megállapították, hogy az
 ellenség az egyik bozotos horhosban
 gyülekezik támadásra állásaink előtt.
 Észrevételüket azonnal jelentették Mak-
 kai István zászlósának. Az maga is meg-
 győződött a holsevisták támadási elő-
 készületeiről. Nem avatkozott be rögtön,
 hanem megvárta, míg az oroszok
 teljesen összegyülekeznek a horhosba.
 Ekkor maga állott egy járőr élére. az-
 zal kúszva megközelítette a horhost,
 majd kézigranát öszdobással, utána pe-
 dig golyósórótűzzel szétverte és meg-
 futamította a számbeli fölényben lévő
 ellenséget. Ezzel meghírsította a szov-
 jet erők támadását.

A zászlóalj emberei egy másik vállal-
 kozásuk alkalmával a leleményességen
 és bátorságon kívül azt is bebizonyították,
 hogy milyen fontos a harcoló kat-
 tonánál a jó megfigyelés. Biszinger
 Márton szakaszvezető, Simon Péter és
 Birta Áron honvédek az egyik reggel-
 len, gondos megfigyelés alapján meg-
 állapították, hogy a szovjet csak figye-
 lőket hagyott hátra a vonalaink köze-
 lébe előretolt harcélőre-állásban. A
 megfigyelést gyors elhatározás, majd
 még gyorsabb cselekvés követte. Biszinger
 szakaszvezető és Simon Péter hon-
 véd a terepet kihasználva, a domboldal-
 lakat fedő mags fűben és gabonában
 elindultak a magukra hagyott orosz
 figyelők felé. Az állások előtt létesít-
 tett aknamezőn még együtt haladtak
 át, aztán elváltak és két oldalról köze-
 lítették meg a szovjet állást. Birta
 Áron az aknamezőről visszamaradt és
 még társai előrementek, harminc szov-
 jet akna felszedésével biztosította baj-
 társai részére a gyors visszavonulás lehe-
 tőségét. Biszinger és Simon ezalatt ké-
 zigranátdobásnyira közelítették meg a
 figyelőket. Ekkor elérkezett a cselekvés
 ideje. Pillanatig tartott az egész. A
 kézigranátok robbanása után megro-
 hanták az állást és az ott lévő géppus-
 kát és golyósórókat magukhoz véve,
 a Birta honvéd által időközben elkészít-
 ett folyosón át sértetlenül visszatértek
 állásaikba.

Birta Áronból az aknák felszedése
 után már kiütközött a székely furfang.
 Hogy még jobban hasznosítsa munká-
 ját, a felszedett harminc szovjet aknát
 a magas rozetábla mellett saját vona-
 laink elé telepítette le.

Kiss János hdgy., haditudósító.

POLITIKAI KISHIREK

Stockholmból jelentik (MTI) A Német
 TI jelenti: Eden brit külügyminiszter el-
 utazása Quebecbe — londoni jelentés sze-
 rint — arra mutat, hogy az értekezleten
 ugyancsak időszerű erópai kérdéseket is
 tárgyalnak.

Berlinből jelentik (MTI) A Német TI
 jelenti: A német véderő főparancsnoksá-
 ga határozottan megcáfolja azt a hírt,
 hogy a németek Vasróra mérgezett étel-
 miszert dobáltak volna le.

Berlinből jelentik (MTI) A Német TI
 jelenti: A Reuter iroda szeptember 18-ára
 virradó éjszaka hirtelen megszakította az
 adását és 18-án délelőtt 11 óra 30 percig
 hallgatott. A Reuter-iroda hosszú- és rö-
 vidhullámu adásai is szüneteltek.

Pozsonyból jelentik (MTI) A Német
 TI jelenti: Mach szlovák belügyminiszter
 Eperjesen beható tárgyalásokat folyta-
 tott a politikai, hivatali, egyházi és tár-
 sadalmi vezetőkkel.

Hatósági árak a piacon

Gyümölcsfélék:

(Közepes felhozatal)

1 kg alma 1-3, szőlő 2.40-5, szilva
 0.70-1.20, barack 2-5, körte 1.60-3,
 görög dinnye 50-30, sárga dinnye 50-
 80 héjas dió 5-6, bors 25-30.

Zöldségfélék:

(Közepes felhozatal)

1 kg burgonya 30-35, paradicsom 10-
 30, kékparadicsom db 10-30, szárazbab
 96-1.10, répa csomója 40-70, hagyma
 20-30, cékla 40-60, káposzta 40-1, vö-
 rös káposzta 40-80, olasz 30-60, tök 40
 -80, petrezselyem csomója 40-70, kalá-
 rábé db 10-30, zeller 20-30, zöldbab 80
 -1.20, 1 db zöldpaprika 2-8, uborka kg
 80-1, 1 kg spenót 1.40-2, 1 db terma
 20-50.

Élőállatok:

(Gyenge felhozatal)

Szarvasmarha kg 2.20, fejős tehén 1500
 -2800, szopós borjú kg 2.10, kismalac
 70-90, igazsló 1000-2800, parádés 16
 2800-4000.

Tejtermékek:

(Gyenge felhozatal)

1 liter tej 56, 1 kg vaj 10, juhtúró 5.30,
 tehéntúró 2.06, tejfel 2.20, sajt 4.20.

Kenyér:

1 kg egységés 58 fillér.

Szárnycsok:

(Gyenge felhozatal)

1 pár l. o. csirke 8-15, csirke kg 4.40-
 5, tyúk kg 3.60-4.20, 1 db hizott liba kg
 4.80-5.05, sovány liba 4-4.25, pulyka
 4.20-4.80, hizott ruca 4.70-4.75, sovány
 ruca 4-4.25, tojás 24.

Húsarak:

1 kg marhahús 5.10, idsznőfűs 5, nő-
 vendékmarha 5.10, juhhus 4.70, bány-
 hus 5.10, bivalyhus 4.70, zsiradék 5.60, te-
 pertő 5.60.

Halfélék:

1 kg sulyu ponty 8.10-9.

SPORT

Ungvár ellen készülődik a NAC

Részletek a debreceni mérkőzésről

Nagyvárad. Eredményes debreceni szereplése után vasárnap itthon játszik a NAC. Ezalkalommal az Ungvári AC, az NB I. egyik jóhírű újonca lesz a bajnok ellenfele. Az UAC igen harcos kis csapat és mint vendég is kellő tekintélynek örvendhet. Ezért a NAC a leglekiismeretesebb szorgalommal készülődik ellene. Ma délután kiadós erőnléti edzést tartanak a zöld-fehérek, csütörtökön pedig kékapus edzésre kerül a sor.

Tegnap délben érkezett haza a NAC csapata. A NAC-otthonban elsőnek Bodola futott be és az érdeklődő szurkolók előtt a következőképpen beszélt az izgalmas kirándulásról:

— Szombaton délután három órakor indultunk Nagyváradról zsúfolt vonattal. Nyolc felé érkezünk Debrecen alá, amikor kigyulladt a fejünk felett egy rakéta. Nagyon izgalmas percek következtek. A vonat leállt, mi pedig a fülkék mélyére húzódván vártuk a fejleményeket. Biztosra vetjük, hogyha bombát nem is, de géppuska tüzet biztosan kapunk a nappali kivilágítás mellett. Szerencsésen megúsztuk a puskaporos helyzetet és kis idő múlva meg is indultunk — hátrafelé. Debrecen közvetlen közeléből visszatartattak bennünket vagy húsz kilométerre és ott rostokoltunk hosszú órákon keresztül. Végül is hainali három órakor futottunk be az utóbbi hetekben sokat szenvedett hajdú fővárosba. A nehéz megpróbáltatás különösen abban látszik a városban, hogy nappal is alig látni embert az utcán. A mérkőzésre is csak néhány százán jöttek ki. Mások pedig legalább tízezeren voltak kíváncsiak a NAC-DVSC-mérkőzésre.

A mérkőzés ennek ellenére jó volt — folytatta tovább Dudus a beszélgetést. — Három hátrédes, négy csatáros rendszerben, tehát NAC-rendszerben játszottunk a DVSC ellen. A két gólt aránylag könnyűszerrel értük el az első félidőben. Szünet után már nem nagyon erőltettük meg magunkat, pedig a játék képe alapján rúghattunk volna ekkor is 3-1 gólt. Örvendek, hogy szegedi első szereplésében is jól bírták az iramot és nagy technikájával szélen is jól eredményesültek.

Győzelmi örömkömbben még nem zúgtunk, hogy a debreceni kirándulás nehezebbik része még ezután következik — mondja Bodola megilletődve. — Mint az már hivatalosan is jelentették, vasárnap este légitámadás érte a várost és azt mi a szállodánk pincéjében éltük végig. Negyven percig tartott a szörnyű terror-támadás, miközben a nappali fényben ragyogott minden a légigyertyák szízeitől. Midennek ellenére meg kell állapítanunk, hogy a debreceni közönség nagyon fegyelmezetten viselkedik, sokkal fegyelmezettebben, mint a váradiak. Mindenki nyugodtan ül az óvóhelyen, nem lármázik, nem idegeskedik és nem szaladgál ki az utcára. Az éjszakai támadás szörnyű hatását is higgadtan és türelmesen viselték.

Visszafelé jókora késéssel indultunk, s reggel fél nyolc helyett délfelé értünk haza. De mi sem türelmetlenkedtünk, hanem örültünk,

hogy ép bőrrel és győzelemmel térhettünk haza a rövid és mégis olyan hosszúnak tetsző útról — fejezte be elbeszélését Dudus.

A mérkőzés lefolyásáról Major Lajos textil nagykereskedő, a NAC egyik vezérszűrőkolója számolt be, aki ezalkalommal sem kímélt se fáradságot, se áldozatot, hanem átrándult a mérkőzés színhelyére, hogy szemtanúja lehessen a nagy csatának.

— Megérte, hogy átmentünk — mondja lelkesen Major Lajos. — Nehány barátommal ugyanis elhatároztuk, hogy minden körülmények között megnézzük a mérkőzést és sikerült is átjutnunk. A játék igen szép

és lendületes volt. Örömmel állapíthatom meg, hogy Debrecenben nyoma sem volt a csapat utóbbi rossz formájának. Kifogástalan volt az összjáték, nem volt elveszett labda, kemény lendülettel törtek kapura s ami fő, nem volt a pályán semmi veszekedés, nagyszerűen megértették egymást a fiúk. A négycsatárosos, kullanos NAC-rendszer ismét kifogástalanul bevált Debrecenben. — Lóránt, mint harmadik hátvéd, a mezőny kimagaslóan legjobb embere volt, tehetetlenek voltak vele szemben a DVSC csatárosok. De dícséretet érdemel a csapat minden tagja. Hiszen a végefelé már úgy gurigáztak a vasutas fiúk között, hogy percekig nem ért ellenfél a labdához, s a közönség is kiabálta: „Itt a piros, hol a piros”...

— Ha a csapat továbbra is tartja ezt a javuló formát, ismét jogos pályázója lehet a bajnokságnak — fejezte be nyilatkozatát Major Lajos.

Rendelet a hadműveletek következő állomáshelyükről eltávozott közszolgálati alkalmazottak beosztásáról

A belügyminiszter és a pénzügyminiszter együttes rendeletet adott ki a hadműveletek következtében állomáshelyükről eltávozni kényszerült közszolgálati alkalmazottak szolgálati beosztásáról, illetményeinek folyósításáról és segélyezéséről. A rendelet, amely a hivatalos lap szeptember 15-i számában jelent meg, kimondja, hogy a hadműveletek következtében állomáshelyükről eltávozni kényszerült közszolgálati alkalmazottak részére a hadműveleti terület kormánybiztosa, jelöli ki azokat a városokat, illetőleg községeket, amelyeknek előjáróságánál jelentkezniük kell.

A kormánybiztos rendelkezése után a kijelölt hatóságánál a közszolgálati alkalmazottak haladéktalanul kell jelentkezni. Jelentkezési lapot állítanak ki részére, erre azután feljegyznek mindent, ami további foglalkoztatása szempontjából fontos. A jelentkezési

lapokat a kormánybiztoshoz terjesztik fel, aki nyilvántartást vezet róluk és nyomban intézkedik az alkalmazottak megfelelő ideiglenes beosztásáról. A kijelölt ideiglenes szolgálati helyet azonnal el kell foglalni. Aki kényszerítő ok nélkül hagyta el állomáshelyét, a kormánybiztos utasítására haladéktalanul vissza kell térnie. Az az alkalmazott, aki részére kijelölték a jelentkezési helyet, de ott önhibáján kívül nem tud jelentkezni, az illetékes miniszter útján kapja meg új beosztását.

Az illetmények kifizetése iránt a kormánybiztos által kijelölt község előjárósága vagy város polgármestere intézkedik. Akit a miniszter osztott be, az a pénzügyigazgatóságánál veszi fel illetményeit. A menekült alkalmazottak részére egyidejűleg segély folyósítható, még pedig egy havi illetményük 50 százaléka erejéig. A segély összege azonban legalább 200 pengő.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Kedden fél 6 órakor:

A pénz nem boldogít

Vaszary János nagy sikert aratott kacagató vígjátékújdoncsága: *A pénz nem boldogít* kedden este fél 6 órai kezdettel ismét műsoron van. Csupa hangulat, jókedv és kacagás!

Szerrdán fél 6 órakor a gyönyörű muzsikájú nagyoperett az *Erdészlány* kerül színre Nagy Gizivel a címszerepben.

A *Fülemile* című zenés vígjátékot csütörtökön este fél 6 órakor mutatja be a színház bemutató bérletben. — A) bérleti előadása pénteken este. Szombaton este, vasárnap délután és este bérletszűnethen megy. Pompás szereposztás!

Előkészületben: *Giginygrófné* című operett.

Műsor:

Kedden este fél 6 órakor: *A pénz nem boldogít.*

Szerdán este fél 6 órakor: *Erdészlány.*

Csütörtökön fél 6 órakor: *A fülemile.* Bemutató bérlet.

Pénteken fél 6 órakor: *A fülemile.* A) bérlet.

Szombaton d. u. fél 3 órakor: *Erdészlány.*

Szombaton este fél 6 órakor: *A fülemile.*

Vasárnap d. u. fél 3 órakor: *A fülemile.*

Vasárnap este fél 6 órakor: *A fülemile.*

Hétfőn fél 6 órakor: *Erdészlány.*

A színházi bérlet kiadó!

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Egy használt lakatos furógépet kézi vagy motorikus meghajtásra keresünk. Nostra rt. Szeptember 6-u. 2. Nagyvárad. 3

Eladó jutányos áron egy mély gyermekkosci. Teglavető-utca 71. 955

Egy jókarban levő 40-es férfi cipő olcsón eladó. Cim a kiadóban. 29

Komplett stráfszekeret (esetleg golyócsapággal) egypár lehetőleg honvédelmi szolgálatól mentes nemhidegvérű lovát, szerszámmal azonnal megvesz Berettyó-társulat, Ritók-utca 30. 28

Alig használt rádió 3+2 Otton nagy super eladó. Gróf Teleki Pál-utca 14, cipőüzlet. 25

Jutányos áron eladó szép sötét, alig használt kombinált szoba és ut konyha berendezés. Pável-u. 16. ajtó 1. 26

Allást nyee

MEZŐTELEGI Hangya Szövetkezet azonnali belépésre holt és kocsmá kezelőt keres. Feltételek megtudhatók Molnár Károly ref. belkésznél Mezőtelegden. Csak szakképzett kereskedők jelentkezzenek. 21

Allást keres

21 éves, 4 gimnáziumot végzett leány 6-7 éves gyermek mellé azonnali állást keres. Cim a kiadóban. 22

Perfekt gyors- és gépirónó állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 8

Evolut könyvelő óraskönyvelést, mérlegkészítést szerény igénnyel vállal. Telefon 19-70. Délután 4-6-ig. 7

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, moly és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlati vállalással. Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Menyasszony és kosorusleány művirág fejdíszek és kézisokrok. Ezüst- és aranylakodalokra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők Ruhákra divatos virágok raklárán, azonkívül hozott anyagból is olcsón készítenek. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébetligeti sportpályánál.) 649

Elveszett

Elveszett Delta téglagyártól a Tempom-térig óra, l. g. monogrammal, mivel édesapámtól egyetlen emlék, kérem a megtalálót hozza Juhász Gáborhoz, Teleki utca 52, nagy jutalmat kap. 27

Elveszett bérletokban Toth Sándor nevre szóló lakás bérlet 5 és 10 P. Magtálaló a pénzt megtarthatta, a bérletelőlapot és bérletet hozza hely: Arad u. 13. Össitelep. 24

Elveszett folyó hó 7-én délután Szaroveszky-utca környékén krokodilbőr oldal-tárca, ezüst monogrammal. Kérem a megtalálót, a bérletet hozza meg. 24

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R.T.

A kiadóért felel:
Dr. PAÁL Árpád Dr. Vihár Jeromos
főszerkesztő a szent László-nyomda R.T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. sz. m.